

YANGI O'ZBEKISTON YOSHLARINING SPORT SOHASIDA ERISHGAN YUTUQLARI

Turdibekova Charos Shavkat qizi

O'zbekiston Milliy universiteti tarix fakulteti magistranti

ANNOTATSIYA:

Mazkur maqolada O'zbekiston Respublikasida sport sohasining rivojidagi qonuniy asoslar va yurtimizda jismoniy tarbiya va sport sohasidagi islohotlar, O'zbekiston yoshlarining sportda erishayotgan yutuqlari haqida ma'lumot berilgan.

Kalit so'zlar: Sport sohasida ta'lim, jismoniy tarbiya va sport sohasida kadrlarni tayyorlash, yoshlarning sport sohasidagi yutuqlari, "Umid nihollari", "Barkamol avlod", "Universiada"

АБСТРАКТНЫЙ:

В данной статье представлена информация о правовой основе развития спорта в Республике Узбекистан, реформах в области физического воспитания и спорта в нашей стране, достижениях молодежи Узбекистана в спорте.

Ключевые слова: Образование в области спорта, подготовка кадров в области физического воспитания и спорта, достижения молодежи в области спорта, «Нифоллари Умид», «Идеальное поколение», «Универсиада».

ABSTRACT:

This article provides information on the legal basis for the development of sports in the Republic of Uzbekistan, reforms in the field of physical education and sports in our country, and the achievements of the youth of Uzbekistan in sports.

Key words: Education in the field of sports, training of personnel in the field of physical education and sports, achievements of young people in the field of sports, "Niphollari Umid", "A perfect generation", "Universiade"

Mamlakatimizda jismoniy tarbiya va sportni ommalashtirish ijtimoiy siyosatning muhim yo'nalishlaridan biri etib belgilangan. Chunki, sport aholi salomatligini mustahkamlash, yosh avlodni sog'lom va barkamol etib tarbiyalash orqali jamiyatda sog'lom turmush tarzini qaror toptiradi. Turli kasalliklar, yoshlar o'rtasida zararli odatlarning oldini oladi. Sport-yuksak madaniyat, vatanparvarlik tuyg'ularini shakllantirishda ham muhim o'rin tutadi. Bu sohada erishilgan yutuqlar mamlakatni dunyoga tanitadi, barcha yurtdoshlarga g'urur-iftixor bag'ishlaydi.

Respublikamizda jismoniy tarbiya va sportning ommalashuvini yanada yuqori pog'onaga ko'tarish, jismoniy madaniyat harakatini rivojlantirish, xalq milliy o'yinlarini qayta tiklash, sog'lom turmush tarzini shakllantirish, zamonaviy sport turlari bo'yicha iqtidorli sportchilarni tayyorlash va ularning sport mahoratlarini oshirish maqsadida mamlakatimizning Birinchi Prezidenti Islom Karimov tomonidan amalga oshirish uchun ko'plab qabul qilgan farmon va qarorlari mamlakatimizda sport sohasini ommalashtirish va rivojlantirishda muhim ahamiyatiga ega bo'ldi. Shuningdek mamlakatimiz mustaqillikning ilk kunlaridan boshlab bu sohaning rivojlanishi va islohotlarni amalga oshirish uchun bir qancha qonun loyihalari qabul qilindi. Jumladan, "O'zbekiston Bolalar sportini rivojlantirish jamg'armasi faoliyatini tashkil etish to'g'risida" O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining qarori, "Bolalar va o'smirlar sport maktablarini kadrlar bilan ta'minlashni yaxshilash to'g'risida" O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'lim vazirlining buyrug'i, 2007-yilda "Bolalar sportini rivojlantirish jamg'armasi byudjetini va bolalar sport obyektlari qurilishining manzilli dasturini tasdiqlash to'g'risida" O'zbekiston Respublikasi Prezidentining qarori, "O'zbekiston Respublikasi Jismoniy tarbiya va sport vazirligi huzuridagi Jismoniy tarbiya va sportni rivojlantirish jamg'armasi faoliyatini tashkil etish to'g'risida" Vazirlar Mahkamasining qarori, "Jismoniy tarbiya va ommaviy sportni yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida" O'zbekiston Respublikasi Prezidentining qarori kabi rasmiy me'yoriy hujjatlar qabul qilinishi yurtimizdagi barcha hududlardagi mahallalar va ko'chalardagi yoshlarni, o'zbek milliy sport o'yinlari bilan tarbiyalanishiga va komil inson bo'lib shakillanishiga olib keldi.

2018-yilning 5-mart kuni Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyev "Jismoniy tarbiya va sport sohasida davlat boshqaruvi tizimini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi farmoni qabul qilindi. Farmonga muvofiq, ilgari davlat qo'mitasi va uning hududiy bo'linmalari negizida O'zbekiston Respublikasi Jismoniy tarbiya va sport vazirligi tashkil etilib, uning vazifa va vakolatlari kengaytirilgandi. 2018-yil 20-sentyabr kuni Yurtboshimiz tomonidan jismoniy tarbiya va sport sohasini rivojlantirish masalalariga bag'ishlangan yig'ilish o'tkazildi. Unda sportchilarni tanlab olish – seleksiya ishlarini takomillashtirish bo'yicha yangi tizim joriy etilishi dastlabki natijalarini berganligi ta'kidlandi. Biz xalqaro sport maydonlarida O'zbekistonning nufuzi va obro'-e'tiborini oshirishga katta hissa qo'shgan sportchilarimiz bilan faxrlanamiz. Shu bilan birga, oliy sportda erishilgan yutuqlar bilan chegaralanmasdan, ommaviy sportga ham katta e'tibor berishimiz kerak,[1] – dedi O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev mazkur yig'ilishda.

Mamlakatimizda sport sohasida keng ko‘lamli ishlar amalga oshirildi. Aholining, ayniqsa, yosh avlodning jismoniy tarbiya va ommaviy sport bilan muntazam shug‘ullanishi uchun zarur sharoitlar yaratildi. Shahar va qishloqlarda zamonaviy sport komplekslari bunyod etildi. “Umid nihollari”, “Barkamol avlod” va “Universiada” musobaqalari yoshlarni ommaviy sportga, sog‘lom turmush tarziga oshno qilish vositasiga aylandi. Iste’dodli bolalarni tanlash va professional sportchilarni tayyorlash bo‘yicha uzluksiz tizim yaratildi. Buning natijasida mamlakatimiz sportchilari jahonning nufuzli musobaqalarida yuksak g‘alabalarni qo‘lga kiritib, xalqimiz salohiyatini butun dunyoga namoyon qilishmoqda. Xususan, sportchilarimiz 2016-yili Braziliyada o‘tgan Olimpiya o‘yinlarida 13 ta, Paralimpiya o‘yinlarida 31 ta medalga sazovor bo‘lib, yurtimiz sporti tarixidagi eng yuqori natijalarga erishdi. Bugungi kunda ham sportning turli yo‘nalishlari bo‘yicha sportchilarimiz yaxshi natijalarni qo‘lga kiritishmoqda. Bugungi kunda bolalarni sport bilan shug‘ullanishga ommaviy jalb etishni yanada kengaytirish maqsadida 1700 ta bolalar sporti obyektida 114,8 mingga yaqin sport seksiyalari faoliyat yuritayotgan bo‘lib, bu 2020-yilgi ko‘rsatkichlardan 30 foiz ko‘p deganidir. Respublika bo‘yicha sport inshootlarida bugungi kunda 10 ming 75 nafar o‘qituvchi-murabbiylar faoliyat yuritayotgan bo‘lsa, ulardan 4 ming 667 nafari oliy ma‘lumotli (43,4 foiz, 5 ming 599 nafari o‘rta-maxsus ma‘lumotli (56,6 foiz) hisoblanadi [2].

<http://lex.uz>. Madaniyat va sport sohasida boshqaruv tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti farmoni.

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining shu yil 3-iyundagi “Jismoniy tarbiya va ommaviy sportni yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi qarori sohadagi yana bir muhim hujjat bo‘ldi. Ushbu qaror bilan O‘zbekiston Respublikasida jismoniy tarbiya va ommaviy sportni yanada rivojlantirish dasturi qabul qilindi. Dasturda 2017-2021-yillarda jismoniy tarbiya va ommaviy sportni yanada rivojlantirish uchun 995,2 milliard so‘mdan ziyod mablag‘ sarflanishi, sport maktablarining moddiy-texnik bazasini mustahkamlash maqsadida 167 ta sport inshooti, jumladan, 90 ta sport majmuasi va 77 ta suzish havzasini qurish, rekonstruksiya qilish, kapital ta‘mirlash, jihozlash va qayta jihozlash nazarda tutilgan. Prezidentimizning joriy yil 10-avgustdagi “Nufuzli xalqaro sport musobaqalarida yuksak natijalarga erishgan O‘zbekiston sportchilarini jamoat va sport ishlariga keng jalb etish hamda sportchilarni va ularning trenerlarini rag‘batlantirish to‘g‘risida”gi qarorida sportimiz yulduzlari va ularni kamolga

yetkazgan trenerlarning mashaqqatli mehnatlarini munosib taqdirlash, ularning tajribasi va salohiyatidan samarali foydalanish, oliy va maxsus ma'lumot olishlari hamda salomatliklarini tiklashlari xususida g'amxo'rlik qilingani e'tiborga loyiq. Mazkur hujjat O'zbekistonda sportchi va murabbiylarni moddiy rag'batlantirish tizimini yanada takomillashtirish, ularning nufuzli xalqaro musobaqalarda muvaffaqiyatli ishtirok etadigan sportchilar zaxirasini tayyorlashda munosib hissa qo'shishlariga imkoniyat yaratadi. O'zbekiston yoshlari sportning turli yo'nalishlarida o'zlarini sinab ko'rishmoqda va g'alabalarga erishishmoqda, bu ham bo'lsa yurtboshimizning sportga bergan e'tibori va qo'llab-quvvatlashlari natijasidir.

Yaqinda mamlakatimizning sport hayotida quvonchli yangilik bo'ldi. Osiyo Olimpiya Kengashining qaroriga ko'ra, 2025- yilda Yoshlar o'rtasidagi Osiyo o'yinlariga

Toshkent shahri mezbonlik qilishi belgilandi. Bu musobaqada Osiyo qit'asidagi 45 ta davlat yoshlari 20 ga yaqin sport turi bo'yicha o'zaro bellashadi.

– Bunday nufuzli xalqaro sport o'yinlarining O'zbekiston tarixida birinchi marotaba o'tkazilishi barchamizga faxr-iftixor bag'ishlaydi, albatta.

[Yuz.uz/uz/news/shavkat-mirziyoyev-yoshlar-kelajagi-bilan-bog'liq-har-qanday-vazifa-birlamchi-ahamiyatga-ega](http://yuz.uz/uz/news/shavkat-mirziyoyev-yoshlar-kelajagi-bilan-bog'liq-har-qanday-vazifa-birlamchi-ahamiyatga-ega)

<http://lex.uz>. Madaniyat va sport sohasida boshqaruv tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida O'zbekiston Respublikasi Prezidenti farmoni.

Shu bilan birga, u bizga g'oyat katta mas'uliyat ham yuklaydi. Mana, sizlar kabi navqiron va azamat yoshlarning o'z kuch va mahoratini ko'rsatib, Vatanimiz bayrog'ini yuksakka ko'tarishlari uchun yana bir zo'r imkoniyat, – dedi Shavkat Mirziyoyev.

Mamlakatimizda jismoniy tarbiya va ommaviy sportni rivojlantirish, yosh avlodni har tomonlama sog'lom va barkamol voyaga yetkazish, ularni vatanparvarlik va yurtga sadoqat ruhida tarbiyalash, xalqaro sport maydonlarida Vatanimiz sharafini munosib himoya qilishga qodir sportchilarning iste'dodini yuzaga chiqarish uchun barcha ishlar amalga oshirilmoqda va bu ustuvor vazifalardan biri hisoblanadi. Yurtimizda yosh avlodning jismoniy va ma'naviy yetuk bo'lib ulg'ayishi, jumladan, ularning bo'sh vaqtini mazmunli tashkil qilish, ommaviy sportga keng jalb etish maqsadida “Sog'lom turmush tarzi” elektron platformasi ishlab chiqilmoqda. Qisqa vaqt mobaynida O'zbekiston sportchilarini 2021-yil Tokio

shahrida (Yaponiya) bo'lib o'tadigan XXXII yozgi Olimpiya va XVI Paralimpiya o'yinlariga tayyorlashga oid, «Jismoniy tarbiya va ommaviy sportni yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida», "O'zbekiston Respublikasida yilqichilik va ot sportini rivojlantirishga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida", "Nufuzli xalqaro sport musobaqalarida yuksak natijalarga erishgan O'zbekiston sportchilarini jamoat va sport ishlariga keng jalb etish hamda sportchilarni va ularning trenerlarini rag'batlantirish to'g'risida"gi qarorlar ishlab chiqildi va prezidentimiz tomonidan imzolandi. Hozirgi kunda O'zbekiston Respublikasining «Jismoniy tarbiya va sport to'g'risida»gi qonuniga o'zgartish va qo'shimchalar kiritish, sport klublarini tashkil etish, sport sohasidagi faoliyatni baholash tizimini yaratish, sport turlari va sport turining tarmoqlarini e'tirof etish, ularni sport turlari reestriga kiritish hamda ushbu reestrni yuritish tartibi to'g'risidagi nizom, sport hakamlari va sport hakamlarining malaka toifalarini berish tartibi to'g'risidagi nizomi hamda, O'zbekiston Respublikasi yagona sport tasnifi to'g'risidagi nizomni tasdiqlash yuzasidan tegishli hujjatlar tayyorlash va amaldagi hujjatlarni takomillashtirish bo'yicha takliflar ustida ish olib borilmoqda. Ta'kidlab o'tilgan hujjatlar mamlakatimizda sport sohasini taraqqiy toptirishning o'ziga xos poydevori bo'lib xizmat qilishi shubhasiz. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Jismoniy tarbiya va ommaviy sportni yanada rivojlantirish

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022 yil 11 noyabrdagi «jismoniy tarbiya va sport sohasida kadrlarni tayyorlash hamda ilmiy tadqiqotlar tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida»gi PQ- 414-sonli qarori.

chora-tadbirlari to'g'risida"gi qarori hamda ushbu qarorga muvofiq "O'zbekiston Respublikasida jismoniy tarbiya va ommaviy sportni yanada rivojlantirish dasturi"ning qabul qilingani bu boradagi yechimini kutayotgan masalalarni ijobiy hal qilishga xizmat qiladi.

So'nggi davrda Osiyo va jahon chempionatlarida sportchilarimiz erishayotgan yutuqlar soni va salmog'i sezilarli darajada o'sdi. Jumladan, joriy yilning yetti oyi mobaynida mamlakatimiz vakillari xorijda o'tkazilgan 120 dan ziyod nufuzli musobaqada vatanimiz sharafini munosib himoya qilishdi. O'zbekistonlik sportchilar jami 773 marotaba shohsupaga ko'tarilishdi: 292 ta oltin, 221 ta kumush, 261 ta bronza medali qo'lga kiritildi. May oyida Toshkentda boks bo'yicha o'tkazilgan Osiyo chempionatida sportchilarimiz o'nta vazn toifasidan to'qqiztasida oltin medallarga sazovor bo'lishgani xalqimizning kayfiyatini ko'tardi, ajoyib quvonchli lahzalarni hadya etdi. Sportni rivojlantirish vazirligi tizimidagi mutaxassislar mamlakatimizda

jismoniy tarbiya va ommaviy sportni rivojlantirish, yosh avlodni har tomonlama sog'lom va barkamol voyaga yetkazish, ularni vatanparvarlik va yurtga sadoqat ruhida tarbiyalash, xalqaro sport maydonlarida Vatanimiz sharafini munosib himoya qilishga qodir sportchilarning iste'dodini yuzaga chiqarish uchun barcha ishlarni amalga oshirishi ustuvor vazifalar bo'lib hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022 yil 11 noyabrdagi «jismoniy tarbiya va sport sohasida kadrlarni tayyorlash hamda ilmiy tadqiqotlar tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida»gi PQ- 414-sonli qarori.

2. O'zbekistonda sportni rivojlantirish strategiyalarini ishlab chiqishning o'ziga xos-xususiyatlari. Iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent A. A. Tillyaxodjaev Iqtisod fanlari nomzodi, dotsent J. P. Narziev Fan-sportga 2022/1son

3. [http://www.yoshlarittifoqi.uz/uz/news/jismoniy-tarbiya-va-sport sohasini rivojlantirish-masalalarining-muhokamasi](http://www.yoshlarittifoqi.uz/uz/news/jismoniy-tarbiya-va-sport_sohasini_rivojlantirish-masalalarining-muhokamasi)

4. <http://lex.uz>. Madaniyat va sport sohasida boshqaruv tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida O'zbekiston Respublikasi Prezidenti farmoni.

5. Qosimova D. S. Menejment nazariyasi: Darslik - Toshkent, «Tafakkur-bo'stoni». 2011.336 b.

6. K. Ziyodullayev, K. Yarashev, Babajanov R. Jismoniy atrbiya va sport menejmenti. 2020 Darslik 281 b

7. <https://lex.uz/docs/-3226019>

8. <http://sovminrk.gov.uz/uz/news/show/5315>